

Antoni Bądkowski

Sprawa kadr urzędniczych w Jugosławii

Palestra 3/9(21), 78-79

1959

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KRONIKA ZAGRANICZNA

1. Sprawa kadr urzędniczych w Jugosławii

Z „Biuletynu Ustawodawstwa Jugosłowiańskiego”, wydawanego w Belgradzie w języku francuskim, dowiadujemy się, że Jugosławia ma podobne trudności z kadrami urzędniczymi co Polska. Poziom wykształcenia urzędników jest na ogół niski. Większość ma zaledwie wykształcenie podstawowe; wykształcenie uniwersyteckie mają tylko nieliczni. Dla zaradzenia temu stanowi rzeczy oraz dla ustabilizowania kadr urzędniczych wydano nową ustawę, zawierającą zarówno określenie statusu urzędników, jak i zasady ich przyjmowania oraz promocji. Tak więc przy przyjmowaniu na stanowisko wprowadzono na bardzo szeroką skalę zasadę konkursu. Również przy awansie wprowadzono egzaminy konkursowe. Jednocześnie utworzono liczne kursy dokształcające, by dać chętnym możliwość zdobycia wykształcenia dodatkowego, a przez to i awansu na przyszłość.

Wprowadzono też w szerokim zakresie sądownictwo dyscyplinarne oraz przewidziano szereg gwarancji, że zwolnienie lub przeniesienie na niższe stanowisko może nastąpić tylko dyscyplinarnie.

Wymieniona stabilizacja ma być wprowadzana stopniowo. Jest ona różnicowana w zależności od rodzaju wykonywanych funkcji.

Poza tym ustawa zawiera postanowienia dotyczące poszczególnych rodzajów służb, jak np. służby wymiaru sprawiedliwości, bezpieczeństwa, resortu zdrowia, oświaty itp.

Ustawa nie dotyczy osób w czynnej służbie wojskowej ani też osób zatrudnionych w przedsiębiorstwach państwowych i innych zakładach gospodarczych.

Ustawa jest bardzo obszerna i dzieli się na dwie części zasadnicze: część ogólną, zawierającą przepisy dotyczące wszystkich kategorii urzędników, i część szczegółową, dotyczącą poszczególnych rodzajów służb i podzieloną na cztery rozdziały, które znów dzielą się na pododdziały. Ponadto ustawa zawiera przepisy przejściowe.

Co się tyczy odpowiedzialności urzędników, to ustawa rozróżnia trzy rodzaje odpowiedzialności: dyscyplinarną, majątkową i karną, regulując jednak tylko odpowiedzialność dyscyplinarną i majątkową.

Ustawa powołuje do życia ogólne trybunały dyscyplinarne (trybunały dyscyplinarne pierwszej instancji okręgów, prowincji, republik związkowych oraz trybunał dyscyplinarne związkowy). Właściwość ich zależna jest od organu, w którym zatrudniony jest urzędnik. Od orzeczenia trybunału pierwszej instancji przysługuje odwołanie. Wśród kar dyscyplinarnych na podkreślenie zasługuje kara grzywny wymierzana w ułamku wynagrodzenia obwinionego.

Pełną odpowiedzialność materialną ponosi urzędnik za szkodę wywołaną czynem umyślnym lub powstałą w wyniku rażącego niedbalstwa. We wszystkich innych wypadkach musi być jednak również ustalona wina. Szkodę ustala komisja, złożona z trzech członków mianowanych przez kierownika danego organu. Na podstawie sprawozdania komisji kierownik ustala samą zasadę odpowiedzialności oraz kwotę, jaką urzędnik ma zapłacić. Jeżeli urzędnik nie zgadza się z postanowieniem kierownika, sprawę przekazuje się do sądu, który ją rozpatruje w normalnym trybie postępowania cywilnego. Jeżeli o odszkodowaniu orzekł trybunał dyscyplinarne, to w razie sprzeciwu ze strony obwinionego kwestia odszkodowania zostaje również przekazana sądowi cywilnemu do rozstrzygnięcia.

Ustawa przewiduje, że zawieszenie w czynnościach może nastąpić tylko wtedy, gdy wszczęto przeciwko urzędnikowi postępowanie karne lub dyscyplinarne; w tym ostatnim wypadku przedłużenie zawieszenia na okres ponad trzy miesiące dopuszczalne jest jedynie za zgodą trybunału dyscyplinarnego.

W stosunku do niektórych kategorii urzędników wprowadzono instytucję postawienia w stan dyspozycji przez okres roku. W okresie tym urzędnik pobiera normalne uposażenie.

2. Kształcenie prawników w Kanadzie

W Kanadzie powołano w zeszłym roku specjalną komisję do zbadania systemu kształcenia prawników, ze szczególnym uwzględnieniem kształcenia praktycznego. Komisja rozesłała komu należy szeroko ujęty kwestionariusz i na podstawie zebranego w ten sposób materiału opracowała swoje sprawozdanie.

Należy zaznaczyć, że pierwotny system kształcenia prawników był w Kanadzie ściśle praktyczny. Żądano wyłącznie pięcioletniej praktyki w kancelarii adwokackiej. O zdobyciu wiadomości teoretycznych młody adept prawa musiał się troszczyć sam. Pomimo to system ten wydał wielu dzielnych prawników. Z czasem system ten zaczął powoli ulegać